Uteskole

Egil Galaaen Gjølme - Institutt for lærerutdanning, NTNU

Molde 22.mars 2017

NTNU

DOMUS SPORT

Hva er Uteskole?

- Uteskole er en pedagogisk arbeidsmåte i skolen hvor man flytter deler av skolehverdagen ut av det tradisjonelle klasserommet til et sted i skolens nærområde. (Jordet, 2010)
- I uteskole driver man en regelmessig aktivitet utenfor klasserommet hvor elevene møter virkeligheten og lærer om samfunnet i samfunnet og om naturen i naturen.
- Aktivisering av alle skolefag i en integrert undervisning hvor ute- og inneundervisning har en nær sammenheng er helt sentralt i denne arbeidsmåten.
- Både forarbeid, uteopplevelser og refleksjon er viktige elementer i læreprosessen.

(Grønningsæter, Hallås & Kristiansen, 2010)

NTNU

Ikke noe nytt?

«De får snakke selv, ikke bare høre. De lærer å undersøke en sak og gå til kildene.

De spør i heimen, de går til boksamlingene, museene, til steder der de kan få greie på saken.

Denne arbeidsmåten er naturlig. Slik må en gå fram når en vil lære noe senere i livet også: undersøke, spørre seg for, samtale og lese».

KUD – Normalplanen 1939:14

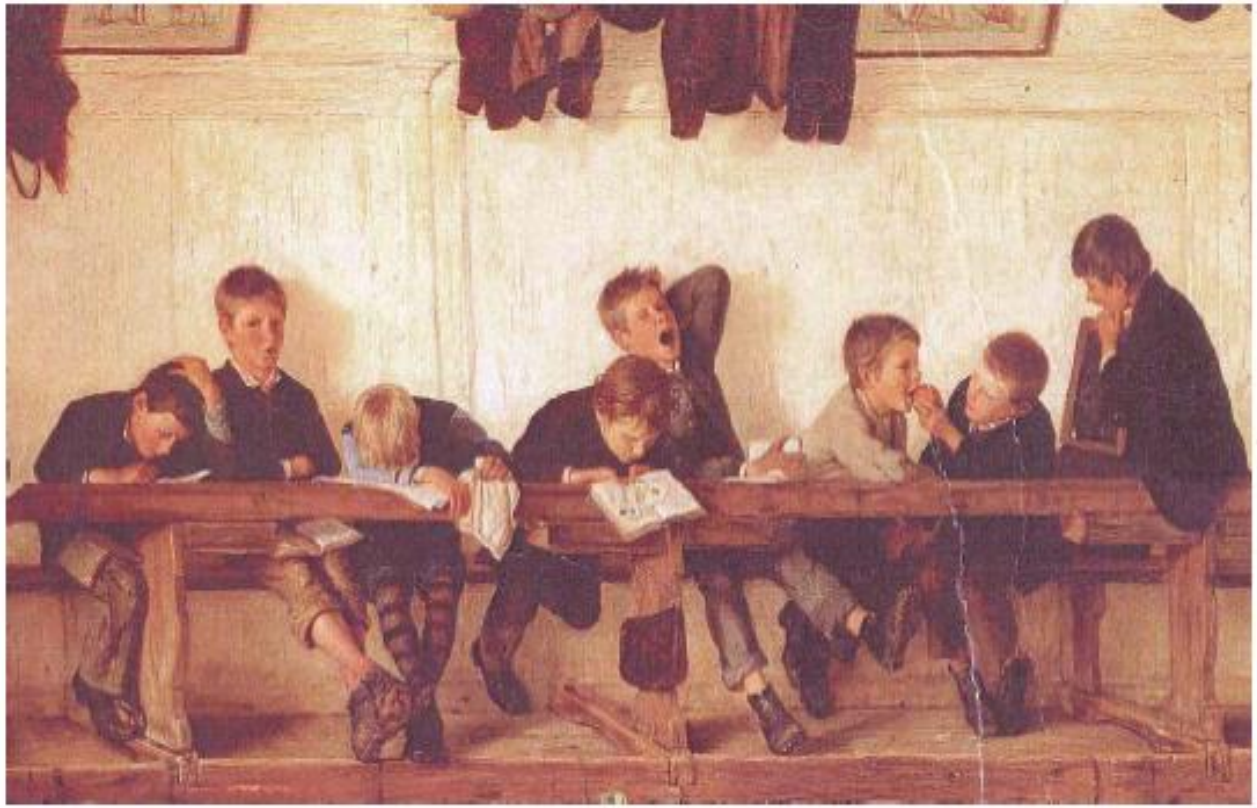

"Et gram erfaring er bedre enn et tonn teori,

ganske enkelt fordi det bare er gjennom erfaring at teorien har en vital og verifiserbar betydning"

Dewey 1916

Jordbruksamfunnet (fra ca. 5000 f.Kr. – moderne tid)

- Hvordan skjedde læringen her?

Har vi behov for å endre skolen?

- Økning i skolerelatert stress (Samdal m.fl., 2009).
- Gutter gjør det systematisk dårligere enn jenter
- Hver femte 15 åring har så dårlige leseferdigheter at de har problemer med å forholde seg til tekstbasert kunnskap (Pisa, 2006).
- 4 av 5 elever på ungdomstrinnet etterlyser en mer praktisk rettet undervisning
- Sosiale skiller opprettholdes eller forsterkes
- Stort frafall i videregående skole.

NTNU

«To sentrale spørsmål»

- *Med hvilken rett dresserer vi barn til å sitte stille på skolebenken i 13 år?*
- *Hva er egentlig begrunnelsene for en slik måte å organisere undervisningen på?*

Hvordan opplever elevene skolen? Hva forteller forskningen?

- Høy andel elever med svak motivasjon for læring
  - ✓ Elevene på ungdomstrinnet rapporterer om en kjedelig, teoretisk og monoton opplæring.
  - ✓ 80 % av elevene etterlyser bruk av mer praktiske tilnærminger i opplæringen.

Meld. St 22

Meld. St. 22
Motivasjon – Mestring – Muligheter

- *Andelen høyt motiverte elever synker fra 5. trinn til 10. trinn Motivasjonen synker altså med alderen, og nedgangen begynner på barneskolen.*

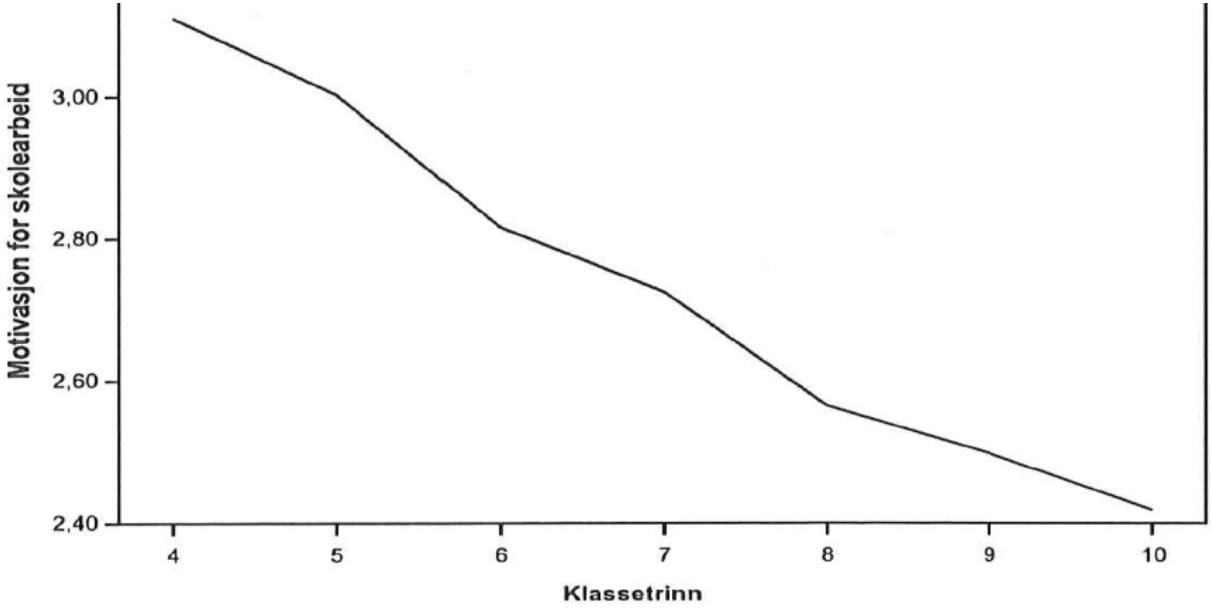

Figur 1 Motivasjon for skolearbeid (Skaalvik og Skaalvik 2011)

- **Dette utfordrer skolens innhold og praksisformer.**

NTNU

Praktisk, variert og relevant opplæring

(St.meld 22)

- *Det snakkes mye om mer praktisk opplæring, men det er ikke alltid klart hvilken forståelse av begrepet **«praktisk»** som ligger til grunn.*

- *Elevene sier at de foretrekker praktiske og varierte arbeidsmåter, og at det gjør dem mer motiverte for skolearbeidet*

- ***Varierte** arbeidsmåter vil i de fleste sammenhenger også innebære arbeidsmåter som kan betegnes som praktiske.*

NTNU

Kjennetegn ved skolens praksisformer

- **Læringsarena** → Klasserommet
- **Kunnskapskilde** → Tekst/lærebok (symbolsk kunnskap)
- **Pedagogisk praksis** → Omgang med abstrakt kunnskap
  - ✓ **Lærerrolle**: Muntlig formidling
  - ✓ **Elevrolle**: Sitte stille og lese, skrive og snakke ut fra tekst

Skolens praksis kjennetegnes av:

- En *løsrivelse* – **dekontekstualisering** – av *kunnskap og læring* fra en naturlig sammenheng.

Et samspill mellom
teoretiske og praktiske kunnskaps- og læringsformer

Arena for ***teoretiske*** kunnskaps- og læringsformer

Arena for ***praktiske*** kunnskaps- og læringsformer

https://vimeo.com/76041217

UTFORDRINGEN: Å etablere et *samspill* mellom teoretiske og praktiske kunnskaps- og læringsformer:

- **Kunnskap** er ***noe mer*** enn bare ord i bøker
  – kunnskap finnes ***også*** i en ytre virkelighet.
- **Læring** krever ***noe mer*** enn bare å lese, skrive og snakke
  – læring krever ***også*** praktisk handling i en ytre virkelighet.
- Lærere og elever må forholde seg til begge kunnskaps- og læringsformer i alle ***skolens fag***.

- Norsk
- Matematikk
- Naturfag
- Samfunnsfag
- RLE
- Kunst og håndverk
- Musikk
- Kroppsøving
- Mat og helse
- Engelsk

Klasserommet
Teoretisk kunnskap
Teoretisk læring

"Et utvidet læringsrom"

Uteskole
Konkret kunnskap
Praktisk læring

Dette vil gagne alle elever

St meld 28 – Fag, fordypning, forståelse

Mestre livet sitt; Skolen skal også gi elevene den kompetansen de trenger for å mestre livet sitt.

Tre tverrfaglige tema skal bidra til at elevene utvikler forståelse og ser sammenhenger på tvers av fag.

- Bærekraftig utvikling
- Demokrati og medborgerskap
- Folkehelse og livsmestring

Regjeringen, april , 2016

Noen eksempel

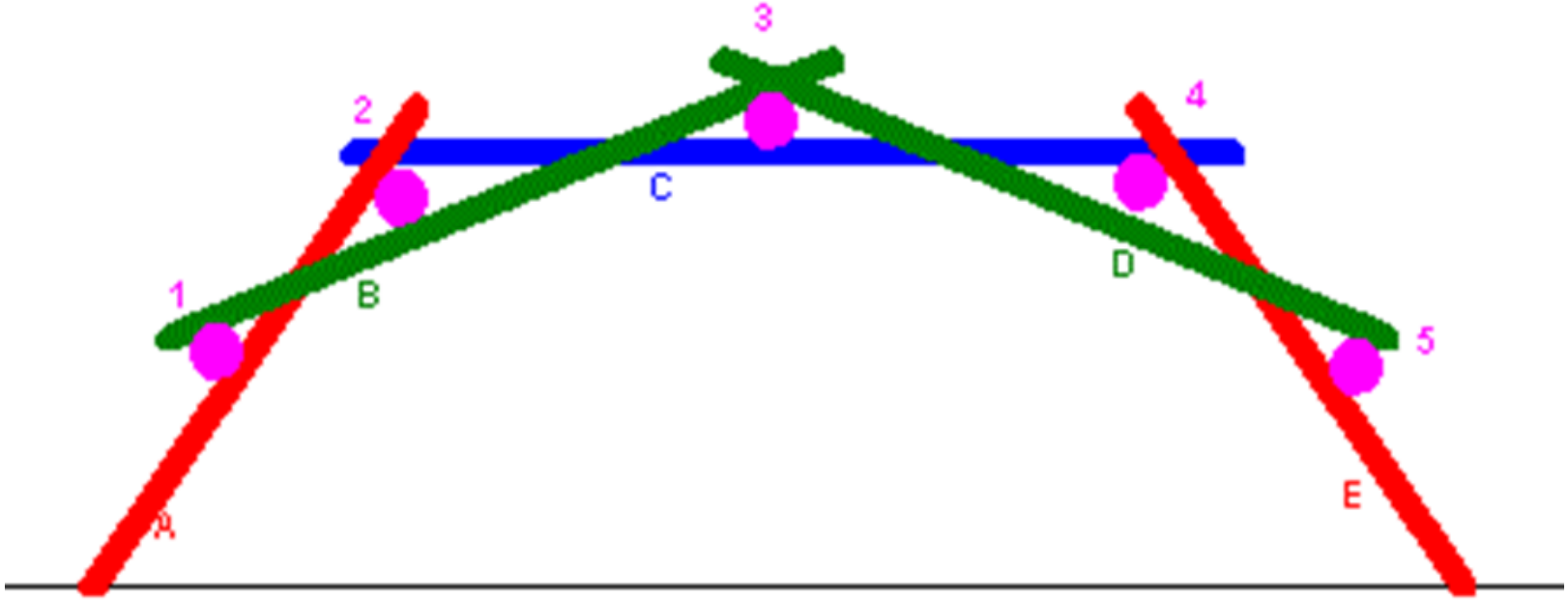

N T N U

ZWANZIG

SMELTEVERK

Hva sier elevene?

«Det er lettere å lære ute enn inne. Fordi vi vanligvis bare sitter på en benk å skriver og det er ikke like artig»

«Jeg lærer bedre hvis jeg er ute fordi det er praktisk. Bare ord gir lite mening (jente 15)»

«Minus at det var snø – det er likevel bedre enn å sitte inne. Vi blir mye mere motivert når vi er ute «

«Hvis jeg er ute og får gjort ting setter det seg bedre og jeg lærer fortere og bedre»

NTNU

Hva sier lærerene?

«det sitter veldig mye tradisjon i veggene… sånn har vi gjort det, .. Og sånn gjør vi det….Kultur og tradisjon tar veldig stor plass»

«Vi er sterkt knyttet til læreboka.. Og der ligger tryggheten for mange….vi er redd for å miste kontrollen.. ”

«Så lenge uteskole er en happeing får vi heller ikke endret vanene… blir satt i system tror jeg nok at elever og lærere vil endre praksis»

«Rammeverket gir oss begrensinger…det er som en tankbåt.. Det tar lang tid å snu»

NTNU

Hva sier studentene?

”Fint med fokus rettet mot læreplan (spesiell og generell del), og fin utfordring at det ikke bare skulle være lek og kos – men også fag- og målrettet”

”Det utvider verktøykassen vår som lærere, binder sammen pedagogikk og didaktikk på en god måte og gir oss utvidet didaktisk horisont”

”Uteområdet er et fantastisk sted å undervise i. Mange muligheter ligger i skogen. Vi har brukt det fysiske og kroppslige i samspill med våre fag og skogen på en unik og levende måte”

- *”Det er lett å bli fortapt i lærebøker og klasserommet, og derfor er det fint at vi blir påminnet at det viktigste er de mellommenneskelige relasjonene som kommer veldig tydelig til syne gjennom slik undervisning..”*

- *”Det mest positive er at vi får se hvor enkelt man får se forskjellige måter å flytte undervisningen ut på. (…) Det er spesielt gøy å se hvordan elevene blir når de får utfolde seg i fysisk aktivitet samtidig som de får lære fag”*

- *”Det er viktig at vi får prøvd uteskole, slik at vi blir kjent med det og kan tørre å gjennomføre det i vår egen undervisning når vi kommer ut som lærere”*

Noen erfaringer

- *Lamineringsuteskole*
- *Løpeuteskole*
- ***Undringsuteskole***

Flere erfaringer (NTNU -ILU)

- *Uteskole rommer en form for helhetstenking som favner skolens samlede oppgave i samfunnet.*

- *Det skapes et mer variert læringsmiljø, bedre vilkår for lærer-elev relasjoner og skapes større rom for elevstyrte opplæringsløp.*

- *Uteundervisning har dessuten en helsefremmende effekt på grunn av et høyrere aktivitetsnivå.*

Resultatet kan derfor bli en mer virkelighetsnær og meningsfull skolehverdag, som i neste rekke kan føre til større trivsel og økt elevmotivasjon.

NTNU

– Hva er din oppfordring til dagens lærere?

– Det er viktig at lærerne følger sin innerste overbevisning om hva som er god opplæring for ungene. At de ser elevene, ser hvordan de tenker og prøver å stimulere fantasi og kreativitet. Og å gi dem selvtillit til å skape ting selv. Vi klarer ikke å bygge opp et levedyktig næringsliv uten å ha folk som kan skape noe. Samtidig er jeg opptatt av ungene får sans for kultur, estetikk, å bruke kroppen sin, bli glad i naturen og å ta vare på miljøet, sier Imsen og smiler.

– Det er mye skolen skal gjøre. Den har alltid vært en stumtjener hvor samfunnet henger fra seg sine problemer, sier hun.

Gunn Imsen i Adresseavisen 12.8-2016

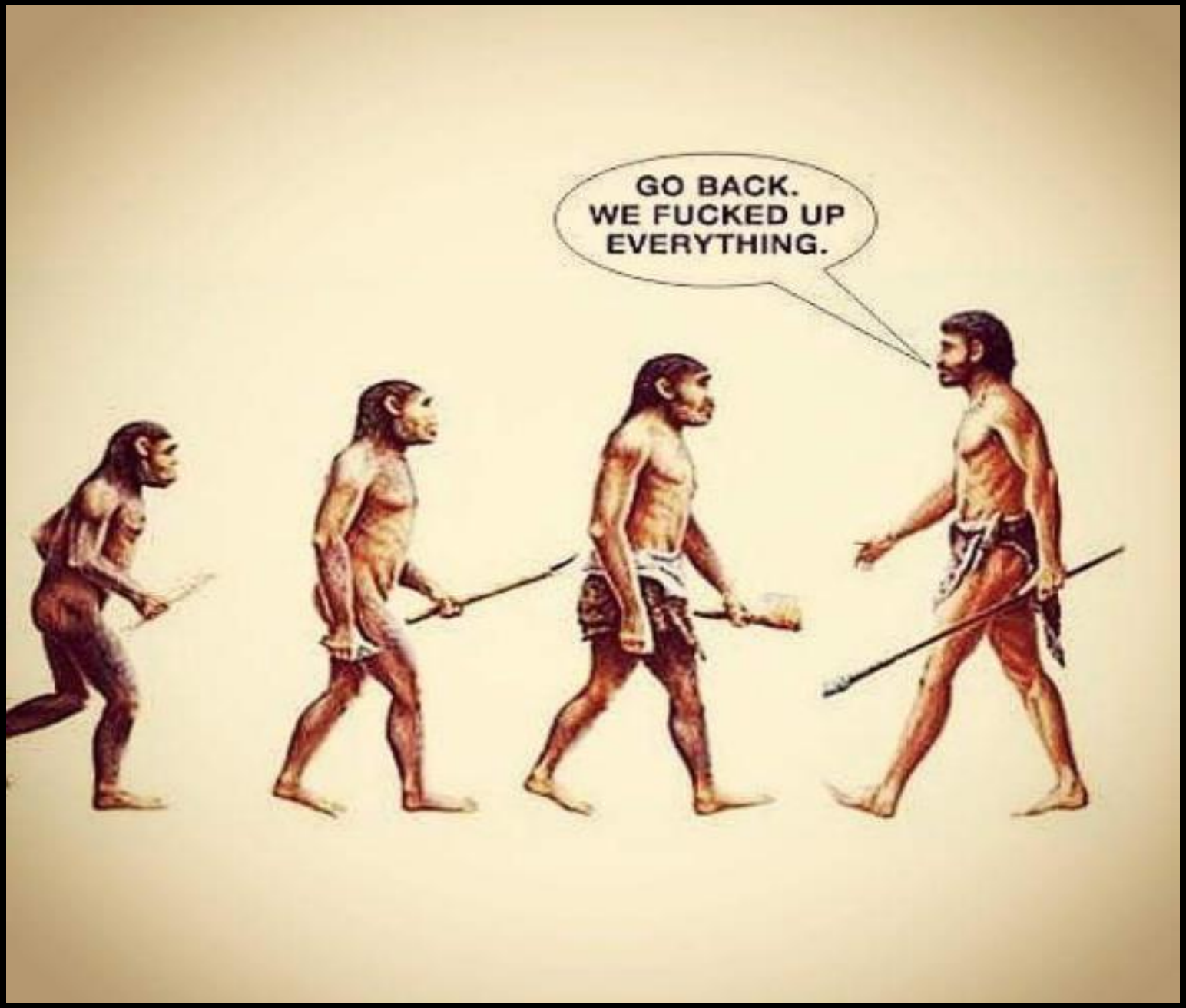
GO BACK.
WE FUCKED UP
EVERYTHING.

Kompetanse i grunnskolen

Figur 5.2. Andel lærere med ulik fordypning i kroppsøving, etter trinn. Prosent

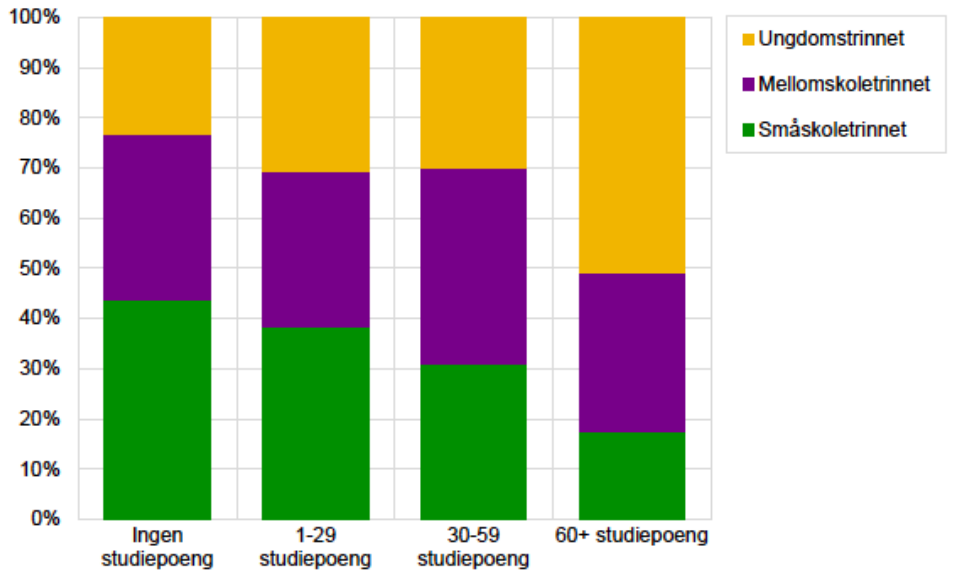

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

- 17 % av de som underviser på småskoletrinnet har faglig fordypning mer enn 60 studiepoeng.
- 68% har ingen eller mindre enn 29 studiepoeng innen kroppsøvingsfaget.

(SSB, 2014)

Undervisningsoppleggene i DNS skal være forankret i Kunnskapsløftets **(LK06)** tre deler:

1) Generell del **2) Prinsipper for opplæringen** **3) Fagenes kompetansemål.**

Følgende mål og innholdselementer skal ivaretas:

UTDANNING FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Undervisnings-opplegg

Stimulere elevenes ***grunnleggende ferdigheter***

Stimulere til ***bruk av et utvidet læringsrom***

Styrke elevers og læreres ***miljøengasjement***

Fremme ***faglighet*** og ***tverrfaglighet***

Stimulere samarbeid ***skole - lokalsamfunn***

Vurdering av elevene: ***Underveisvurdering Sluttvurdering***

Stimulere til bruk av ***utforskende arbeidsmåter***

- *Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.*
- *Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.*
- *Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.*

Steinerskolen

Basiskompetansene er;

- språk
- kropps- og bevegelseskompetanse
- fantasi og kreativitet
- etisk og moralsk kompetanse
- sosial kompetanse
- sanse- og iaktattagelseskompetanse
- motivasjon og konsentrasjonskompetanse

Hva sier læreplanen?

Etter 4. årstrinn; *Mål for opplæringa er at eleven skal kunne*

- *leike og utføre grunnleggjande øvingar med vasstilvenning som å dykke, flyte, gli, skape framdrift, hoppe uti og orientere seg i vatn»*
- *vere svømmedyktig ved å falle uti på djupt vatn, svømme 100 meter på magen, og undervegs dykke ned og hente ein gjenstand med hendene, stoppe og kvile i 3 minutt (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg); så svømme 100 meter på rygg og ta seg opp på land"*
- *kunne ferdast trygt i, ved og på vatn og gjere greie for farane, og tilkalle hjelp"*

Etter 7. årstrinn: *Mål for opplæringa er at eleven skal kunne*

- *utføre grunnleggjande teknikkar i svømming på magen, på ryggen, på sida, under vatn, og kunne berge seg sjølv i vatn*
- *praktisere trygg ferdsel og gjere risiko- og sikkerheitsvurderingar i, ved og på vatn under varierte vêrforhold*
-

Etter 10. årstrinn: *Mål for opplæringa er at eleven skal kunne*

- *utføre varierte og effektive svømmeteknikkar over og under vatn*
- *svømme ein lengre distanse basert på eiga målsetjing*
- *forklare og utføre livberging i vatn*